

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyiltéri közlemények mérsékelt áron számíthatnak.

Egyesült erővel.

Ezredévek igazolják Sallustius böles állítását. A: „Concordia parvae res crescunt”; korszakok tapasztalataiból leszűrődött oly igazság, melyet se meg nem dönt, se meg nem változtat az élet. Pedig a nagyidők vasfoga rendszerint megemészti mindent. Csak az életigazságait nem.

Az erők egyesülése, czélutadatos érvényesülése soha sem volt és sohasem lesz hatálytalan. Elismerem bizonyítéká ennek a Zsilvölgy fejlődése, melynek proceszusában Petrozsény számottevő kereskedelmi, gazdasági, ipari és kulturális központtá izmosodott.

A küzdő, a forrongó élet evoluciojában nem véletlenül jegezesedett ez a község forgalmi, társadalmi és közéleti centrummá. Az ide helyezkedett, az itt koncentrált erők egyesülése fejlesztette azzá: ami.

A lokál-patriotizmus talán csillogóbb színben tünteti fel az itt észlelt jelenségeket, — a természetes fejlődés eredményei iránt táplált aszpírációnk talán vérmesebb, mint a mit a gyakorlati élet valóra vált; de az kétségtelen, hogy a nem kicsinyelhető siker kivívása több hatalmas tényező ereje egyesülésének köszönhető. És a megvetett szilárd alapon való haladás, ugyanezen faktorok erőarányának kifejlesztésétől és kölcsönös hatásától függ.

Csak futólagos pillanat is elegendő arra, hogy ennek a suppozíciónak megdönthetetlen igazságát dokumentálja.

Alig háromévtized előtt a közéletnek, a tár-

sadalmi organizációnak s a civilizációnak még csak nyomára sem akadunk itt. A zsili szolgabírói járás székhelye is Pujon volt. Művelt embernek a legszerényebb igénye sem nyerhetett itt kielégítést.

Feltárták, művelés alá vették a szentelepeket s az ipari vállalkozás nyomán a forgalom lehatalmasabb közvetítője: a vasut ide is kiterjesztette az egész világot átalakító misszióját s egymással sorakoztak és egymást támogatták azok az erők, melyek rapid gyorsasággal országos jelentőségűvé emelték ezt a végvidéket. Kialakult a községek közelete. Autonóm jogu nagyközséggé s a Hunyadiak dicső multu vármegyéjének legnépesebb s legnagyobb forgalmu községévé fejlődött Petrozsény. De távol áll még egy ez a község, valamint az egész Zsilvölgy attól a feladattól, melyre földrajzi fekvése s magyar nemzeti misziója predesztinálta.

Ezt konstataulta dr. Chorin Ferencz főrendiházi tag s Petrozsény község nagyérdemű diszpolgára a mult hét elején, midőn a község beléleti és közviszonyainak megismerése czéljából tett látogatása alkalmával kijelentette úgy is mint a Salgótarjáni Köszénbánya R-Társulat elnöke, hogy ez a hatalmas nagyiparvállalat, mint az itteni bányák tulajdonosa, kitelhetőleg, a legmészszebbmenő áldozatok meghozatalával arra törekszik, hogy a község mint erkölcsi testülettel karöltve s a felettes hatóságok támogatása és a többi tényezők hozzájárulása mellett Petrozsény azzá fejlődjék, amivé kulturális és közgazdasági valamint nemzeti szempontból emelkednie kell.

A magas állásu, nagybefolyásu főur, hálára kötelező kijelentésével manifestálta, hogy az erők egyesülése és érvényesülése képezi biztosítékát annak a haladásnak, melyet velünk együtt a legmelegebben ohajt, melynek eléréséhez az Ő hatóság támogatása nyújtja a legmegnyugtatóbb biztosítékot. És ez az, a miért Őméltóságának a legmelegebb, legigazabb hálával adózunk, midőn magas látogatásáról az alábbiakban referálunk:

Folyó hó 12-én délelőtt 11 órakor dr. Chorin Ferencz főrendiházi tag, a Salgótarjáni köszénbánya társulat elnöke, Andreics János kir. bányatanácsos, petrozsényi bányagazgató, Roth Flóris központi igazgató és Szabó Károly központi cégjegyző kíséretében látogatást tett a község házában, hol az előjáróság a tanácsteremben összegyűlve fogadta.

Dr. Chorin Ferencz mindenek előtt kijelentette, hogy jövetelének czélja az, hogy köszönetét fejezze ki Petrozsény nagyközség diszpolgárává történt megválasztásáért s hogy a község viszonyait behatóbban megismerve tehetsége szerint közreműködhessek a község érdekeinek előmozdítására.

Nagy Miklós bíró üdvözölte ezután a magas rangu látogatót s megköszönte a község nevében, hogy a diszpolgárságot elfogadni kegyeskedett, megköszönte továbbá a község érdekében mindenkor tanúsított jóindulatát s kérte, hogy jövőre is kegyeskedjék hathatós támogatásával a község érdekeit előmozdítani.

A község anyagi viszonyai felül nyert információt folytán annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a község nem áldozhat a gimnázium fentartására évenként 4000 koronát. Elismeri, hogy közhasznu kulturális célt mozdit elő a kérdéses összeggel, de Petrozsény, amennyiben csaknem kizárólag önadóztatás útján fedezi közkiadásait, nincs abban a helyzetben, hogy a jelzett cél előmozdításával ily terhes kötelezettséget teljesítsen. Indokolatlan ez annál is inkább, mert a középiskola

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRCÁJA.

Tengerparti séták.

Cirkvenica árnyéka.

Ország-világ tudja, hogy a Cirkvenicán üdülő magyar vendégek — kiknek száma ez évben meghaladta az 1500-at — fényes művészestélyt rendeztek a The-napia-palace-ban. A nagy tánctermet zsúfolásig megtöltötte az elegáns hölgyközönség annyira, hogy férfiakul kevesen juthattunk be, a többiek csak az előcsarnokból hallgathatták a programm jelesül előadott számait. Befejezésül Linek Lajos lepte meg a közönséget, néhány másodperc alatt liven álltván szemünk elé a nagy keleti háboru hőseit, az ép akkor született tronörökös arcképet s szereplő nagy férfaink karikatúráit. Biztosan állíthatom, hogy még soha sem fizették meg Linek Lajos valamely képét oly nagy áron, mint a hogy velem megfizettették Tisza Pista — igaz, jól eltalált arcképet, melyet a tanácsterem részére magammal is hoztam. Ugyanis midőn Pap Zoltán elküldte hogy: ha senkisék ad többet érte — harmadszor, s átnyújtotta nekem a képet, az egész közönség unisono rázendítette: ime egy három próbás mameluk. Hogy a hízogó tüntetések elől meneküljek, kézzel, lábbal siettem ki a teremből, míg a loggia bejáratánál Pálffy György felnem tartoztatott, ki firkésző szemmel kereste „A tolvajt” hogy elrabolt szívet visszaszerezze. Innen néztük és bíráltuk az előttünk elhaladó szebbnél-szebb hölgy közönséget. Rendkívül nehéz volt a legszebbet kiválasz-

tani. Megengedjen barátom — szoltam én — mégis csak a legszebb asszony a Pap Zoltán felesége. Bocsnatot kérek — szolt valaki a hátunk mögül — én Pap Zoltán vagyok, foglaljunk helyet a vacsorához, hogy együtt maradhassunk, s az ő Bohem szeretetre méltóságával nyújtotta felénk a kezét. Ime bemutatam az uraknak Dr. Füzeséry Emilt, ki 12 évfolyam alatt szolgálta a „Magyar Tengerpartot” s most kell látnia, hogy lelkesedésének, munkájának, fáradságának tárgya a magyar tengerpart nem létezik. Ugyanis Dr. Mazzura a zágrábi „Obzor” című horvát újságban a napnál fényesebben bizonyítja, hogy „sem magyar, sem pedig magyar-horvát tengerpart nincs. A Fiumarától Karloba-goig terjeszkedő terület elvitathatatlannul horvát terület. A kiegyezési törvény 65 és 66 szakaszai szerint a magyar királyságnak sem tengere, sem tengerpartja nincsen.” A Doktor ur mély bánatában és elkeseredésében ezek folytán mindnyáján osztoztunk s midőn ép azon tüprengnénk, hogy miként menthetnők meg legalább az ő . . Magyar Tengerpartját, egy csengő nőhang szóalt meg közelemben: „gratulálok a mameluksághoz.” Bocsnat kiasszony nem a kellő „Hangsúly”-lyal méltoztatott gratulálni. „Kérem a hangsúlyt” nem én vagyok az ott a hügom Elza. Általános bemutatkozás és megismételt bravák a kedves közvetlenséggel és nagy ügyességgel előadott monologért. Ezután már csak a színpadok csillagai körül forgott a társalgás, magasztalták az én egykori ideáljaimat; Marit, már mint Jászai Marit, Lujzát a nemzet esalogányát, vagyis Blaha Lujzát; Ilkát, az aranyost; s ki tudná őket mind sorba venni; Mire Pap Zoltán annyira föllekesült, hogy hazaárlással vádolta Zöldi Mártont mert férjhez akarja

adni a leányát s ez által megfosztja a nemzetet egy első rangu csillagtól; de midőn én a szép Elza pártjára állottam, dühösen fölkelt és ott hagyott bennünket. Ekkor már a vacsorának is vége levén, a teremben Farkas Sándor cigánybandája ráhuzta a „Vékony deszka kekerítés” csárdást s erre az egész művész gárda szétrebbent csak mi öregek maradtunk ott quaTerkázn; ekkor mesélte nekem Zöldi Márton a következőket: A mint New-Yorkból haza kerültem — pedig lássa kérem én soha sem voltam Amerikában, de a Pesti Hirlap révén sokan összetévesztenek engem azzal a tiszteletreméltó volt főhadnagy cigány primással — mondom a minapában halaszthatatlan családi ügyek miatt Malta szigetére kellet utaznom. Tekintettel a gyilkos hőségre, hamar végeztem s este egy tengerparti koremarumillatos hűsöbe huztam meg magamat. Körülöttem részeg matrozok ordítottak oroszlanbasszusban lágy szerelmi dalokat. Közben bokszolták s rugták egymást. Szóval, azaz lábbal és kézzel mulattak.

A társaság nagyon vegyes volt. Annyira vegyes, hogy egy máltai lovagra is bukkantam. A máltai lovakat mindig nagy tiszteletben tartottam. Még ha tökrészek is. Az enyém ez volt. Beszélgetünk a Quarneróról. A máltai lovak, mint mondotta sokat járt arra a jahtján.

— Cirkvenicán tetszett-e lenni? kérdeztem tőle.

— Hogyne! Három hónapig pincér voltam a Theropiában.

— Ohó — kiáltottam — ön a máltai lovak?

Hja, — mondotta a máltai lovak, búsan lehajtva tökrészege fejét — a máltai lovakból nem lehet megélni. Kell hozzá egy kis mellék jövedelem. Cirkve-

fentartása magyar nemzeti érdekét mozdit elő, tehát államérdeket képez, miért is szükséges, hogy a gimnázium fentartásáról az állam gondoskodjék s a község ily irányban a célravezető intézkedéseket fogantasson a lehető legsürgősebben s a jelzett összeggel a község oly közcélakat mozditson elő, melyek kizárólag a község érdekeit érintik s a melyekről kizárólag a község mint ilyen köteles gondoskodni.

Majd Andreics János kir. bányatanácsos, mint a községi emlékiratok szerkesztőbizottságának elnöke s a község haladásáért érdekében megindított mozgalom kezdeményezője s vezetője tett előterjesztést a járásbírósnak s egyéb közigazgatási intézmények létesítése érdekében fogantatott intézkedésekről s azok miben állásáról, bemutattva a község ház tervrajzát, a kérelmezett határrendőrséget s katonaság elhelyezése czéljából kért állami terület helyszínrajzát stb.

Ömeltősága meglepéssel vette tudomásul az állami támogatás, a közigazgatási létesítések iránt tett intézkedéseket s megígérte, hogy ott a hol tehet valamit az ő támogatására annál is inkább számíthat a község, mert a diszpolgársággal járó kötelezettségének eleget kíván tenni.

Délután 4 órakor a községi előjáróság viszonzotta Ömeltősága látogatását a bányagazgatóság fogadótermében, hol Nagy Miklós közs. bíró megköszönte a kitüntető látogatást, mire dr. Chorin Ferencz ugyis mint a bányatársulat elnöke ama meggyőződésének adott kifejezést, hogy a község mint erkölcsi testület s a bányatársulat egyesült erővel odafigyelt hatni, hogy a Kormány befogja látni, hogy Petrozseny fejlődése államérdeket képez.

Z.

Pénzhamisítók a határszélén.

Nyugtalan természetűek a költöző madarakra emlékeztet. Ők is rendszeren tavasszal és ősszel kelnek utra. Tanulmányi utjuk végpontja a mi vidékünk szokott lenni. E helyeket keresik fel jól kieszelt műtéik sikeres keresztyülete czéljából. Sajnos, határszéli községeink őslakosságának tudása, a mi egy némely vezető soha meg nem bocsátható bűnnek roható fel — azon a szomorú színvonalon áll, hogy még Faraó népe is emelt fővel sétállhat közöttük. Ezért is van oly sokszor szerencsénk e barna vándormadarakat, átutazóban látni. A mennyiben a járás feje szigorúan meghagyta, hogy koborézigányaink megérkezése után azonnal biztosságba helyezendők s rögtön kikisérendők a járás határára, némelykor bármilyen jól megtervezett becsapásait is megakadályozzák azok a kíméletlen „tollasok”. Valóságos átoknak nevezik őket. De ha a „tollasok” figyelmét is kikerülték és sikerült valamely község határának kellően eldugott helyén sátorfájukat csak két

napra is felütni, három község lakossága is levan főzve. Ez alkalommal Koröjésd és vidékén ütöttek tanyát. A mint mondják, többen is áldoztak egy pár koronával Faraó oltárára, de mert idejekorán megtudták hogy becsapták őket, szegényekben semmit sem akarnak tudni a dologról.

Másként járt azonban Albeszk György koröjésdi jómodu őslakos. — Reája vetették ki a barnák a legnagyobb hálót. Albeszk némely ügyes-bajos dolga elintézése végett folyó hó 11-én Petrozsenybe jött. Keldarár Juon és társa koborézigányok lépten nyomon addig kísérték míg észrevették, hogy Albeszk betért a Sajtos koresmájába. Bizonyára nem imádkozni ment oda, — gondolták — aztán követték s ők is benyitottak e főutcai „Beesali”-ba.

Szerencsés Jónapot Juon gazda! Ejnye de rég nem láttuk s nagyot paruláztak vele. Albeszk csak bámult.

Ejnye de jól néz ki, hát hogy van, — köszönjük mi is jól vagyunk, ejnye az isten áldja meg, hát odahaza, hogy vannak? Mert hát köszönjük nálunk is jól volnának. Koresmáros a ki mindene, hát még nem mozdul, hozzan már egy literrel abból a jobbik cujkából!!

Juon gazda csak ámult, csak bámult. Lehet . . . , miért ne lehetne, . . . messze vidéken is ismerhetek, . . . hiszen Hátszegen is voltam már vásárokon . . . A míg Albeszk emígyen töprengett Keldarár már markába nyomta az üveget.

Bizonyára valahol valami jót tettem velők s ezt akarják viszanézni becsületes emberek becsületes emberek . . . s jót húzott a kezébe adott üvegből.

Hej Albeszk gazda — Györgye gazda — emlékszik-e még a boldogfalvi vásárra! Emlékszem — hát hogyne emlékeznék — persze, hogy emlékszem. Ekkor már a második liternek is a fenekén jártak.

Egyszerre indultak haza. Csak nagyközségünk, a város végén gyújtottak rá beszédre, elmondva nagy süttögvá hogy ők oly nagy titoknak vannak birtokában, melynek segítségével eddig is sok embert boldogítottak már s mert Albeszkot is nagyon, de nagyon megszerették őtet is boldoggá akarják tenni. S ez a pénzszinálás mestersege.

Igy történt, hogy Albeszk lépre ment s adott is anyag beszerzésre rögvest, előlegül 50 koronát. Másnap újra találkozott. Ekkor aztán bemutatták Keldarác az ujonnan vert pénzeket, mintegy 20 drb. hamis 20 koronást és 30 drb. román ötkoronást (Leu) s ezekkel együtt átadták a pénzverő gépeket, továbbá a „mindeket megjavító víz”-ből egy rumos üveg fenekén, valamint „az erős vizek legerősebbjéből” egy sosborszeszes üveg fenekén egy-egy deczit. Ezek segítségével húzzák ki a jó pénzt.

Minthogy pedig igen kevés van, felvettek még tár-

suktól 120 koronát, hogy egy-egy literrel a patikák patikájából bevásároljanak, ígérve, hogy holnap visszajönnék s vernek is huznak is annyit, hogy az előlegezett pénz százszorosan, megtérül.

Másnap delfelé járt az idő mikor Györgye a gyanus kompánisták keresésére indult; hűlt helyeket talált. Feljelentésére és a hatóság felhívására Kovács Bálint járási őrmester esendőrei Nagy-Baáron utolérték a jómadarakat. — Szembesítették őket. Mennyre, földre esküdtek, hogy Györgyét sohase látták.

Albeszk ámult bámult vetette a kérészeteket s felfogadta, hogy sohase megy többé a hatszegi vásárra. A titkos szerek bevonásával a barnákat bekísérték az ügyészhez.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi r. k. püspöknek végérvényesen megállapított úti-programját a következőkben közöljük: szept. 28-án Hátszegről utazás Petrozsenybe, szept. 29-én bérnálás Petrozsenyben (gyermek, ifjak), szept. 30-án Aninoszán, d. u. utazás Lupénybe. Okt. 1-én templomszentelés Lupényben, 2-án bérnálás Lupényben, 3-án bérnálás Vulkánban, 4-én bérnálás (felöltöttek) Petrozsenyben, 4-én utazás Szászvárosra.

— Felmentés és áthelyezés. A dévai magyar királyi pénzügyigazgatóság Deák Béla, most már Rózsahegyre kinevezett pénzügyi biztost folyó hó 20-ik napjával buzgó szolgálatainak elismerése mellett a petrozsenyi biztosi kerület vezetése alól felmentette. Deák Béláról már mult számunkban jeleztük, hogy Petrozsenyben rövid ittlété alatt a hivatásával járó kötelességek szigorú betartása mellett is társadalmunk általános becsülését érdemelte ki. A petrozsenyi pénzügyi biztossági kerület ideiglenes vezetésével a jelzett felmentési naptól kezdődőleg a pénzügyigazgatóság Karácsonyi Károly vizsgázott pénzügyi biztost, petrozsenyi szemlést bízt meg.

— Eljegyzés. A Salgótarjáni közönbányatársulat hivatalnok, lapunk külmunkatársa Hacker Márton eljegyezte Fropper Gyula izsáki földbirtokos kedves és művelt leányát Szerenát.

— Új káplán. Gróf Majláth Gusztáv Károly püspök, a Bodó Ferencz áthelyezésével megüresedett petrozsenyi r. k. kápláni állásra, Pál Ferencz Gyergyószárhegyi segédlelkész, új misést nevezte ki. Az új áldozár a napokban állását elfoglalja.

— Haláleset. Nikolájevits Plató petrozsenyi járási szolgabírói hivatalnokot és családját súlyos vesztés érte, — aposa, illetőleg a szerető apa és nagyapa, ki Melence lakosságának egy közbeesésben és közszé-

nican jól ment dolgom. Csak a legsmucigabbak adtak egy piculónál kevesebb borraalót. Csak a legsmucigabbak.

Szegénykezve vallottam be magamnak, hogy én ezek közé tartozom. De nem szóltam.

A máltai lovag folytatta:

— Cirkvenica gyönyörű hely. Kár, hogy nincs árnyéka.

— De volt! — ordította közbe egy vén matröz az asztalunkhoz telepedve.

A dolog érdekelt.

— Hogyan — kérdeztem — Cirkvenicának volt árnyéka?

A vén matröz szomorúan hajtogatta fejét.

— Igen — sohajtott, — volt . . . illatos, lomb-süttöges, madárdalos árnyéka. Hűsében költők pengették lantjukat és szép leányok énekeltek. Ah, milyen árnyék volt az!

— Hová lett! — kérdeztem.

— Elzalogosították — hangzott a komor válasz?

Aztán elmondta a részleteket, miközben, ugy látszik szorakozásból, elitta előlünk az összes italt.

— Ugy van, tisztelt urak, — kezdte a vén matröz, — én Cirkvenicán születtem. Nem dicsekvésként mondom. Bölcsöm a legkopárabb cipaöbölben ringott. Mert annak már kétszáz esztendeje, hogy a cirkvenicai község tanács elzalogosította az árnyéket. Pénzre volt szükségük, nyaralókat akartak építeni. A botorok nem gondolták meg, hogy a nyaraló árnyék nélkül holtoké. Egy levánteii uzorásnál zalogosították el. Most is ott van utodainál kézízálog gyanánt. Mert hiába nem tud-

tuk kiváltani. Pedig mindent elkövettünk, hogy a pénzt előteremtsük. De hasztalan.

— Mit tettek a pénzügyítés érdekében?

— Kérdeztem.

A vén matröz elkeseredve válaszolt:

— A legkétségbeesettebb eszközökhöz fordultak: humoros felolvasásokat rendeztek.

A máltai lovag kinosan sziszent fel.

— De hisz ez barbárság! — mondotta iszonyodva.

— Lehet — folytatta, a vén matröz. —

Szegény őseim sokat szenvedtek. Iszonyu bórak és még iszonyubb humoros felolvasások dühöngtek. Utobb már kötéllal kellett hallgatóságot fogni. Egyszer engem is elfogtak. Bevittek a terembe, leültettek. A terem ajtaját ránk csukták. Nem volt menekülés. Azt hiszem négyen voltunk összesen. A felolvasás végeig egy-egy sarokba vonultunk és halkán zokogtunk. Mikor vége volt a felolvasásnak s a felolvasó távozni készült, a folyosón ráfogtuk a pisztolyt s utána süttöttük. Nem találtuk. A bestia elmenekült. Kár, fejezte be a vén matröz s szemei villogtak a dühtől. Aztán fenyegetően felemelte az öklét:

— Ha még egyszer találkozom vele . . . Corpo di bacco!

. Övében revolvért láttam.

Egy héttel rá visszajöttem a Quarneroba. A legelső ember, a kivel találkoztam, Horváth Zoltán volt. Felkért, tartsak Cirkvenicán a művészestélyen egy humoros felolvasást

— Jó, — mondottam — megírni megírom, de ön lesz szíves felolvasni.

Ezzel a csekély óvatossággal tartoztam az egészségemnek. Hátha az a vén matröz idevetődik hallgatónak . . . Hátha most jobban céloz mint tisztelt elődömré . . .

Az ember innen a tengerpartról ugyse visz egyebet haza mint a bőrért. Az legalább ne legyen átluggatva, — ez az én szerény véleményem.

Horváth barátom ez estén, remek felolvasónak bizonyult s így elkerülte végzetét; de még a kéziratot sem akarom magamnál tartani, átadom önnek, közölje a lapjában, hisz ott ninesenek töltött revolvérrel járó matrözök s míg a memorándumjukban kérelmezett tenger megkapják, valószínűleg megfedekeznek a „Quarnero titkai”-ról.

Ellentétek.

Az egyik busan szól: de kár,
Hogy minden csepp öröm kimérve,
Csak az, mi fájó, nines kimélve
Hogy hull a lomb s röpül a nyár.

*

A másik ujjong: semmi kár!
Találók szépét hóba, télbe.
Tudok vigaszt viharba, szélbe,
Tudom, hogy lesz még napsugár.

retetben élt tagja volt, Jovánovics Pál birtokos f. hó 12-én rövid szenvedés után hirtelen elhunyt.

— **A petrozsényi derék iparos ifjuság** folyó évi szeptember hó 24-én (szombaton) a Wagner szálloda nagytermében, a helybeli szegénysorsú iskolás gyermekek felruházási alapja javára, világpostával egybekötött zártkörű táncestélyt rendez, melyre a címzettek és b. családjukat tisztelettel meghívja. Belepti-díjak: családjegy 3 kor., személyjegy 1 kor. 20 fill. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. A zenét Péter Károly petrozsényi I. zenekara szolgáltatja. Jó ételekről és italokról gondoskodva van.

— **Roman kereskedelmi Minister** a mult hétfőn Dr. Manuleszku és Dr. Pojenár turgujli korházi orvosok, valamint Dr. Zsüdi főorvos kíséretében egy hatüléses gyönyörű Automobilon érkezett Petrozsénybe. A miniszter Budapestre, kísérete másnap hazautazott.

— **Iskolai értesítés.** Esztergályos Ágoston iparostanonciskolai igazgató a következő sorok közlésére kerte lapunkat: A felügyelő-bizottság határozatából értesitem az iparos közönséget, hogy az iparos tanonciskolában az 1904—5. isk. évre való beiratások f. évi szept. 4-én befejezést nyertek Tandij egy évre hat korona fizetendő az igazgatósághoz. A tandijszabályzat szerint a tandijmentesség elnyeréséhez nem elegendő a szegénységnek egyszerű bevallása, mint az eddigelé szokásban volt, hanem minden esetben folyamodni kell a tandijmentesség elnyeréseért, szabályszerűen kiállított szegénységi bizonyítvány csatolásával. Figyelmébe ajánlom továbbá az iparosoknak az 1884. évi XVII. törv. cikk 157. §-ának azon rendelkezését, mely szerint 40 koronától 400 koronáig terjedő pénzbüntetéssel sújtatik az, aki tanoncot az iskolába szabályszerű időben be nem iratta. A saját érdekében cselekszik tehát minden iparos, ha tanoncait azonnal beiratja, a késedelmekből a kihágási bírósnak fel fognak jelenteni. Petrozsény, 1.04. szeptember 3. Esztergályos Ágoston igazgató.

— **Az állami elemi iskolában** a beiratkozottak száma az ismétlősöken kívül ma, f. hó 17-én már is túlhaladta az 530-at; olyan szám ez, amely ennek az iskolának életében fennállása óta még nem fordult elő. Öröndetes jelenség, de annál öröndetesebb volna, ha a miniszter az iskola előjáróságának a két tanerő szaporítására vonatkozó kérését a legrövidebb időn belül teljesítené.

— **Jodlirozók a vasuton.** Több oldalról hallottuk azt a kifakadást, hogy vasár- és ünnepnapokon nem tanácsos tiszteséges nőnek a Lupény és Petrozsény közt közlekedő személyvonaton utazni, mert a vonatokat indító kezdő és végállomás intező közegei még nem szereztek meggyőződést arról, hogy ünnepnapokon mily nagy tömegben rohanják meg a vonatokat az utasok s ilyenkor a szegény jegyvizsgáló kalauz akarva nem akarva oda kell beültesse őket, a hol elférnek. Így történt f. hó 11-én a mult vasárnap is. Egy II.-od osztályra jegyet váltott uri társaság nagy meglepetésére, nem kevesebb mint 6, olyan becsipett legényi tuskoltak fiúkba, kik a III.-ad osztályról, helyszüke miatt kiszorultak s kik aztán később rágyújtottak különbnél különb trágár nótára. Ha már I. osztályu kocsit ezen a vonalon nem közlekedtetnek — pedig annyit is kifizetné magát — tegyenek meg legalább annyit, hogy lássák el a személyvonatokat ünnep és vasárnapokon kellő számú III.-ad osztályu kocsiival. Az indító állomások érdemes főnökségeinek figyelmét a közönség érdekében hívtuk fel.

— **Berki Ferencz** szinigazgatóra s társulatának játékára közönségünk még mindig kellemesen emlékszik vissza. Ujjonnan szervezett társulatával a napokban újra körünkbe érkezik, hogy színműirodalmunk remekeit bemutassa. Színházi jelentése a következő:

Alólírott szinigazgató tisztelettel tudatom e nemes város és vidékének nagyérdemű miptartóló közönségével, miszerint 26 tagból álló jól szervezett dráma, vigjáték, népszínmű és operette társulattal legközelebb megkezdem előadásaim sorozatát. Színre kerülnek: Scherry, Rip van Winkle, Szép Heléna, Katinka grófnő, Sulamith, Vörös sapka, Takarodó, Pogány Gábor, Bob király, Ghattó, Vájlunk el, Bukow, Mikolai bíró, Fölösleges férjek, Piros bugyellár, Quasimodo, Hoféherke, Arany virág, Bajusz, Drótostót Nagypó, Bánk bán stb. Társulatom névsora: Nők: Jászay Olga, Medgyesy Erzs, Illésházy Margit, Szigethy Irén, Zalay Irma, Pozsonyi Julia, Szigethy Iboly, Pálfi Jánosné, Szabó Etel, Bokor Kálmáné, Gaál Kata, Jászay Edéné (pénztáros),

Sárközy Mariska, Sárközy Francziska. Férfiak: Berki Ferencz (igazgató), Müller Mátyás (karnagy), K. Pálfi János, Sárközy Alajos, Tarján Aladár, Boldizsár Andor, Nemenyi Ambrus, Bokor Kálmán, Dénes Marczel, Kiss Ferencz, Vándory Jenő, Medgyesy László. mély tisztelettel tudatom, miszerint 12 válogatott előadásra bérletet nyitok a következő árak mellett: Oldal- és Kőrszék a két első sorban 20 korona, a harmadik- és negyedik-sorban 18 korona, I. Zártszék 16 korona, II. Zártszék 12 korona. Földszinti állóhely 8 korona. Nagyérdemű közönség! Mint a multból tudva van, nem szoktam nagyhangú frázisokkal dolgozni; de főtőrekvésen összevágó, jó előadásokkal a nagyérdemű közönségnek néhány kellemes estét szeretni. A bérletívvél személynéltesen teszem tiszteletemet, de ha véletlenül az idő rövidsége miatt nem jutnék el valahova, kérem azt nekem előre is megbocsátani, mert nem szándékosan történik. A nagyérdemű közönség kegyes pártfogását kérve: vagyok kiváló tisztelettel

Berki Ferencz,
szinigazgató.

— **Nagyközségünk** piaci kutja. Csinos kis alkotmány hirdeti nagyközségünk figyelmes magisztrátusának jó voltából, hogy a rég elhajított piaci kut immár készen áll a jövő héten ki is lesz takarítva s aztán átadva a közhasználatnak, a piacz körül lakóknak, kik már várva-várják.

— **Gyanus hulla.** Vulkan határában, az erdők sűrűjében az odaváló esendőség őrzárata f. hó 14-én éjjel egy női holttestre bukkant. Látna, hogy a test teljesen kihült, s rég kikellert már lelkét adja, az életmentési segély igénybevételét felesleges időöltésnek tartották; ott hagyták az élettelen testet napvilágig tovább pihenni. Napvilágnál többet láttak. Az elrejtett helyen kívül, a kimultnak testén gyanut keltő foltokat is vettek észre, miért is az esetleges büntény kiderítetése szempontjából a nyomozást megindították s az esetet illetékes helyre, további eljárás végett azonnal bejelentették.

— **Vigyázatlanság** áldozata. Többször hallottunk, úgy félfüllel egy némely rövidlábú hős kritikusknak az egész világrond megjavítására teremtet ajkáról, olyan forma megjegyzést, mintha mi egyes bányaszerecséltenségek alkalmával, téves információkból kiindulva, rendesen a balesetek által érdekelt társulatok, vállalatok, vagy egyesületek malmára hajtának a vizet s mint a forrókását, úgy kerülnek hű tükörben bemutatni a tiszta valót. Hulljon bár az ilyen és ehhez hasonló talmi jóakaratot tartalmazó nyilatkozatok tömege fejünkre, mint nyári napon boszorkányvirágok matollája a rétre: — minket az egyenes utról le nem térítenek. Ugyan hogy képzeltető el olyasmi, hogy létezzék olyan társulat is a mely saját munkaerejét saját kárára, akkor a mikor rendelkezésre állanak a haladás, a kor kívánalmainak megfelelő mindennemű védelmi eszközök és módózatok, szándékosan a megsemmisítésbe döntené. A legtöbb esetben a szerencsétlenségek okozója az a könnyen gondolkodás, a mely a legnagyobb veszélyben sem lát veszélyt. Ha már egy kevés adaggal több bátorság van bennük, vakon haladnak olyan uton, a melyen őket a véletlen szerencse már vagy egyszer átvezette. Így, telt Vulkanban György várja is; a menetben levő csillék között akart áthatolni. Ez alkalommal életével játszott. Összenyomták, — szörnyet halt.

— **A vasuti vállalatok** alkalmazottai kik a javító-műhelyekben nyerne szakbavágó kiképzést mint segédek és tanoncok, kézművesipar önálló gyakorlásához szükséges képességgel bírnak. Ily értelmű körrendeletet bocsájított ki a kereskedelemügyi miniszter abból az alkalomból, hogy az iparhatóságok az 1884. XVII. t.-cz. 183. §-a g) pontjának ama rendelkezése folytán, hogy a vasuti vállalatok nem esnek az ipartörvény rendelkezései alá, a vasuti vállalatok javító-műhelyeiben alkalmazott tanoncokat és segédeket megfosztják azon lehetőségtől, hogy szabályszerű tanonez-bizonyítványt és munkakönyvet szerezve, az általuk tanult kézművesipar önálló gyakorlásához szükséges képesítettséget kimutathassák. Minthogy a vasuti vállalatok javító-műhelyeiben alkalmazott tanoncok és segédek épp oly szakszerű kézműipari oktatásban részesülnek s illetve szakbavágó munkára vannak alkalmazva, mint az egyéb ipari műhelyekben alkalmazott tanoncok és segédek s ezenfelül a tanoncok a vasuti vállalatok által rendszerint fentartott tanoneziskolákban megfelelő elméleti oktatásban is részesülnek, tudomás és alkalmazkodás végett rendeli, hogy a vasuti javító-műhelyekben alkalm

mozott tanoncok a tanonezszerződés megkötése és a tanonezbizonyítványok kiállítása, a segédek pedig a munkakönyvvél való ellátás tekintetében épp oly elbánásban részesítendőek, mint az egyéb ipari műhelyekben alkalmazott tanoncok és segédek.

— **Állategészségügy.** Hetek óta tartja rémületben nagyközségünk és vidékének lakosságát az a veszedelmes hír, hogy Petrozsényben felütötte fejét a sertésvész. Utóbb a sertésorvász felépéséről is meg kellett emlékeznünk. Ma biztos és illetékes helyről azt a kellemes hírt nyerjük, hogy mindkét betegség megszűnt s jövő héten ki lesz hivatalosan is hirdetve, hogy szabad a disznóvásár.

— **Fogfájás és szájbüzt azonnal megszüntet a „Plombus“** amerikai öplombázó szer. Bövebbet a lapunk mai számában közzétett hirdetésben.

Kazinczy Ferencz.

— Születésének 145-ik évfordulójára. —

*A Sátorhegytől északra van egy hely,
Ha arra jársz, oh, állj meg kegyelettel!
Ki ott pihen mélyen egy sírhalmoban:
E nemzet egyik legnagyobb halottja.*

*Kazinczynak hitták... s még a mult század
Szülte őt e sok bajt látott hazának.
Kicsiny falucska: Széphalom nevelte,
Ott gyúladt lángra izzó honszerelme.*

*Mikor világra jött: gyermekkorában
Ijesztő esend honolt itt e hazában.
A kurucok bosszú harca rég lezajlott,
S nem fent többé magyar csatára kardot.*

*Még a szó is megváltozott e korb',
Nyelvünkön a dalt már csak „pó“ dalolta.
Majdnem kihalt a nemzeti önérzet...
S az, aki „úr“ volt, a néppel nem érzett.*

— *Ez így nem jól van! szölt egyszer Kazinczy;
És kezdte „elvesző nyelvünk“ csiszolni.
A jókkal ünös-üntán szobadlva:
Irt szelte e haza minden zúgába.*

*Irt, buzdított, hogy nemzetét fölbrázza...
S hallgattak itt és ott sokan szavára.
A fásult honfiaknak száza, ezre
Fölbredt, hogy keljen munkára, tettere.*

*És mindezt vajjon mi lón a bére?
Mi más, mint hogy száz baj zúdult fejére.
A hatalom dolgát rossz szemmel nézte,
S lánczot tett egy napon munkás kezére.*

*S ő, aki éjt-napot folyvást egygyűt tett,
Hívén: derül a honra új, szebb élet:
Kerül jutalmul mély börtönfenékre,
Hogy ott lelkét a kin marcsongya, tépje.*

*És mert a megváltást hirdetni merete:
Vár rá csak a nélkülözés keserve,
S míg más jut élte alkonyán jólétre:
Önéki még kenyérbe sincs bő része.*

— *Oh, nagy Kazinczy! népünk büszkesége!
Mért süjtött téged úgy a sors szeszélye?
Te, aki a legjobbat érdemelted:
Mért nyertél részedél csak bűt, keservet?!*

*Régen pihensz, rég nyugszol sírod alján!
De megnyughatsz, mert nincs az „ige“ folytán.
Amért küzdél félszázadon rajongva:
Az édes „nyelv“ ragyog ma itt e honba!*

*És fog ragyogni bizton mindörökre,
Mert Vesta-tűzként száll az ránk örökre.
S e drága kincs, melyet reánk te hagytál:
Becsésb nekünk érczűl, fénylő aranyd.*

G S A R N O K.

Hagyatéki osztály.

II.

Elmentek a seikhez, a ki böles hírében állott és fehér turbánt viselt, mert Mekktát, a szent várost, kétszer is megjárta. Annak előadták ügyes-bajos dolgukat. A seik, miután meghallgatta őket, azt mondta nekik: Adok tinéktek még egy tevét, leszen tinéktek tizen-nyolcz tevétek.

— Bolond egy seik, — inceskedtem a gyerekekkel.
— Várj csak apa, — Legyen tinéktek tizennyolc tevétek. És most osztokodjatosk. S osztokodtak: a leg-idősebb kapta a tizennyolc tevének a felét, vagyis kilencet; a középső kapta a harmadrészét, vagyis hat tevét; a legfiatalabb pedig a kilencedrészét, vagyis két tevét — s miután eképen megosztokodtak és egy tevéjük még megmaradt, mert ők csak tizenhetet örököltek, mondá nekik a seik: most adjátok vissza az én tevémet.

S Pista diadalmasan nézett reám.

— Ugy-e, igazságos osztály?

— Határozottan az, különösen, ha az ember meg-gondolja, hogy azt egy murzsuiki seik csinálta, a ki még érettséget sem tett.

— Bizony, apa, nálunk sem csinálná senkisémm különben, — erősíté Pista.

— Nem-e? No majd mindjárt meglátod. Hát a hatvanas években, a mikor a járásunkat még „Bezirk-ker“ adminisztrálta s az adóhivatal nem mkir. adóhi-vatal, hanem „K. K. Steuerramt“ volt, szakasztott ilyen eset adódott elő itt nálunk. Az iványos-szállási juhász gazda halt meg s a végrendelete épen úgy szólt, mint a te Mohammed ben Issarod-é, csak hogy utána nem tizenhét tevé, hanem 1259 birka maradt. És az örökösök — már nem emlékszem, testvérek voltak-e vagy oldalági roko-nok — szakasztott úgy nem tudtak a hagyatékon meg-osztokodni, mert számítsad csak —

— Nem lehet, apa, — szakított félbe Pista — mert hiszen 1259-nek a fele 629½ —

— Ennél fogva?

— Ennél fogva — folytatta Pista — ők is elmentek a seikhez!

— Körülbelül; elmentek, nem ugyan a seikhez, mert ilyen című hivatal viselő ember akkor se volt nálunk, hanem a járási főnökhöz és —

— Oh, a többi már én is tudom, — hadarta diadalmasan Pista. — Elmentek a járási főnökhöz, a ki-nek elmondták az ügyes-bajos dolgukat, aki aztán azt mondta nekik: adok tinéktek még egy birkát, leszen tehát tinéktek 1260 birkátok, a melynek fele 630 — de apa, — szakítá félbe magát Pista, — hisz ez az én mesém?

— Úgy? — s mosolyogtam a fiam rövid látó s ágán, aki az ő gyermeki együgyűségében azt hitte, hogy egy osztrák „Bezirkker“ egy murzsuiki seik jámbor igazságosságával bírhat. Várd a végét, fiam, azután ítéld.

— Elmentek tehát a járási főnökhöz, előadták a bajukat, a mire a derék ur mindenek előtt tíz darab birkát, vagy ennek értékét harminc pengő forintokat kötött ki magának tisztelet díjúl. Aztán kihajtottak a szállásra, a hol az egész nyáj az aklok előtt kérődzött: ott volt a nyájvezető csacsi is.

A járási főnök föltette orrára a csipetetőt s meg-kezdé az osztályt.

(Folytatása következik.)

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Főmunkatárs: Fekete József.

Hirdetések:

Mátyás utcái házamban egy uri lakás, mely áll 2 szoba, konyha, kamra, pincze és verendából nov. 1-től kiadó, esetleg az egész ház szabadkézből eladó.

Ertekezni lehet a tulajdonossal:

Sándor József
építész.

PLOMBUS Co. New-York 104 E 106 Str.

P L O M B U S !

250000 hálairat 1 év alatt!

Nincs többé

fogfájás!
odvas fog!
büzös száj!

Fenti betegségeknek előidézői kétségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer, ezen kinos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti!

„Plombus“-szal mindenki maga

plombirozhatja

fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait!

„Plombus“ ne hiányozék egy háznál sem, az egyszeri csekély kiadás százszoros kamatja: a nyugalom. A fogfájdalmakat szenvedőket tehát saját érdekében felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek háziszert, mely az amerikai élelmesség netovábbja!

Ára egy adagnak, mely 5—6 odvas fogakra elegendő, használati utasítással 2 korona. 2 kor. 10 fill. előzetes beküldése után bérmentve bár-hová. Megrendelhető egyedül a Magyarországi képviselőtől, melynek címe:

„Plombus“ szétküldés, Pásztó, Heves m.

1—16

Üzletáthelyezés.

Van szerencsém tudatni, a helybeli és vidéki n. é. közönséggel, hogy f. év szeptember hó 5-től a fűtetzán levő Gundl-féle házba áthelyeztem szabóüzletemet.

Nagyrabecsült megredelőimet azzal a kellemes hírrel is van szerencsém meglepni, hogy már az őszi idényre is berendeztem üzletemet a legnagyobb választékban a legfinomabb angol szövetekkel a legdivatosabb mintákban — s így becses megrendelésüket képes vagyok a legmagasabb igényeknek megfelelőleg a legjutányosabb árak mellett felelőség elvállalása mellett teljesíteni.

Magamat jóindulatu támogatásukba és pártfogásukba ajánlva vagyok

kiváló tisztelettel:

Mannheim Farkas

férfi-szabó.

Mindennemü építkezésekhez a legjobb minőségű szürke kö, jutányos áron kapható Bocza János, köbánya-tulajdonosnál helyben.

3—3

Egy új harisnyakötő gép jó karban lévő, jutányos áron eladó.

Tudakozódhatni Csomortányi Istvánnál, alsó Colonia 12 hsz.

Kiadó lakás.

A Malea utcában, a Mátyás utca végében lévő lakházamban 2 szoba, 1 konyha, kamara és pincze kiadó.

Bocsáth Mihály,

körjegyző, Livázény.

Krausz József,

órászmester

Petrozsényben, Kossuth Lajos utcán.

Ajánlja a Petrozsény és vidéke n. é. közönségnek a Kossuth Lajos utcán levő raktárát, melyben legfinomabb kivitelű fali- és inga-órák, legjobb és pontosan kiszabályozott zsebórák, arany- és ezüst-ékszerek, ugymint: varrógép és kerékpárok és azoknak alkotrészei, villamos háziesszengő stb. cikkek. gyári áron kaphatók.

Elfogad mindenféle óra- és ékszerjavításokat 2 évi jótállás mellett, varrógép és kerékpár javításokat legjutányosabb áron saját műhelyében készülnek el.

Elvállalok villamos háziesszengők és acyelyn világítási felszereléseket.

Végül ajánlom a most forgalomba jött villamos irodai órákat, melyeket felhuzni soha nem kell, üzletemben mindenkor megtekinthetők.

Tudatom a helybeli és vidéki n. é. közönséget, hogy Pesti bevásárlásomról hazajöttem és többféle bérnyálási ajándékokat beszerkeztem és azok üzletemben jutányos árak mellett kaphatók.

Tisztelettel

Krausz József.

Kiadó lakás.

Petrozsényben a Mátyás utcában levő lakóházam bár mikor is haszonbérbe vehető. E lakás áll 3 nagy szobából, 1 konyhából, 1 kamrából és fűskamrából. A lakás esetleg 2—3 lakó részére is átalakítható. Minden lakónak rendelkezésre lesz bocsátva külön udvar, külön kert és különféle melléképület. Bővebb felvilágosítással szolgál Herman Adolf ur.

Káiling Károly, tulajdonos.

A „Kávé király“-hoz.

A ki jó zamatu s illatu kávé kedvel, az csakis „KIRÁLY-KÁVÉ“-t vegyen, mely a legkiválóbb fajok vegyítéséből áll s eddig még egy nem létezett módszer szerint van pörköltve. Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérnünk s így minden kávéismerő, ki egyszer megízleli, soha más kávé nem fog használni.

Ismeretes, hogy a kávé a legérzékenyebb czikk, melyből a finom zamat s illat azonnal elillan, valamint minden izz s szagot felvesz, miert is ezen kiváló kávé lemezdobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely postaállomásra bérmentve, utánvétellel a következő árban:

1 kgrammos doboz — 4 kor. 80 fill.

2 „ „ — 9 „ „

4 „ „ — 17 „ 20 „

Ezen különleges pörkölt kávé kivül ajánljuk a következő nyers fajokat, szinté bérmentve, utánvétellel bármely postaállomásra:

1 postacsomag 5 kgr. legfin. Cuba K. 13.50

1 „ 5 „ „ Ceylon „ 12.—

1 „ 5 „ „ Jamaica „ 11.20

B I R Ó É S T Á R S A

10—26 a „Kávé király“-hoz

Budapest, VI. ker. Teréz-körút 2/b.

A „Kávé király“-hoz.